

Vågan havnevesen KF

Årsmelding 2022

Vågan Havnevesen KF - Årsmelding for 2022

Oppsummering:

Havnedriften i 2022 var totalt sett mer å regne som et normalår etter unntaksårene tilknyttet situasjonen med koronapandemien. Kystruten hadde gjennom året 9 av 11 skip i regulær rute, mens Havila sine to gjenstående nye kystruteskip, fortsatt ikke er ferdigbygd og satt i drift. De to siste fartøyene er forsinket grunnet utfordringer med verkstedet og koronapandemien, men er bebudet satt i drift i løpet av 2023.

Skreisesongen på våren ble dessverre heller svak med lite fisk på innsiden av Lofoten. Til tross for dette var det endel aktivitet med besøk av fiskebåter, og da primært til Svolvær og særlig Henningsvær som med sine mange fiskeribedrifter har seilt opp til å bli kommunens største fiskerihavn når det gjelder landing av fisk. Den maritime bedriftsklyngen i Svolvær består av 4 verksteder og i tillegg en stor variasjon av spesialleverandører og utstyrsleverandører. Totalt sett bidrar dette til besøk av en stor og variert flåte, og som samlet sett gir svært viktige ringvirkninger for lokalsamfunnet vårt.

Reiselivsnæringen hadde en relativt god aktivitet gjennom 2022, og næringen synes å være økt aktivitet i skuldresesonger utover sommeren. Det ga en bred kommersiell trafikk i Svolvær havn fra RIB, Trollfjordbåter, fisketurisme og seilskuter. Vi hadde også et brukbart besøk av fritidsbåter på sommeren. Vi fikk også flere besøk av cruise fartøy og da særlig ekspedisjonsfartøy til Svolvær. Mens vi tidligere år hadde besøk av et 30-talls cruisebåter primært på sommeren, synes antallet fra 2022 å ha økt til 80-100 anløp spredt utover året, dog med en topp i sommersesongen. Her utgjør fartøy fra Hurtigruten Expeditions en stor del, og selskapet vil de kommende årene etablere nærmest ekspedisjonsruter der besøk i Svolvær havn er etablert som et fast anløp og opplevelse.

Vågan havnevesen KF hadde gjennom året faste og stabile inntekter fra utleie av kontorer, godsekspedisjon, hybler til hurtigbåt, maritime bedrifter mv. Våre lokaler var helt utleid gjennom 2022, noe som er svært positivt.

Vi hadde fortsatt nedgang i landet godsmengde, men en betydelig økt tonnasje til våre havner.

Inntektene til Vågan havnevesen KF økte i 2022 med 19,5% til kr. 12.851.000,-, et tydelig tegn på at pandemien er over. Økt omsetning gir imidlertid økte driftskostnader og tilsvarende ga økt rentenivå og avdrag på lån en høyere finanskostnad. Oppsummert ga den økonomiske driften oss et positivt netto driftsresultat/mindreforbruk på kr. 526.904,-. Mindreforbruket avsettes til disposisjonsfond for å møte større planlagte investeringer de kommende år. Disposisjonsfondets saldo etter årets avsetning i 2022 utgjør kr. 4.461.937,-.

Vågan havnevesen KF sine investeringer i 2022 var fornying av allmenningskai på Kleppstad, forberedelse for en sammenhengende kaipromende og servicefasiliteter i Henningsvær, etablering av ny, forsterket pullert i Osan dypvannskai, etablering av ny stålfendring/dekk på Hurtigbåtkai samt etablering av ny belysning på kaipromenaden i Svolvær.

Ole Osland
Havnesjef

1. Om virksomheten

Navn:	Vågan havnevesen KF
Organisasjonsform:	Kommunalt foretak
Organisasjonsnummer:	970 190 686
Eier:	Vågan kommune
Postadresse:	Postboks 121, 8301 Svolvær
E-post:	vaganhavn@vagan.kommune.no
Hjemmeside:	www.vaganhavn.no
Besøksadresse:	Fiskergata 23, 8300 Svolvær
Antall ansatte:	5 personer, 4 faste stillinger samt prosjektleder

1.1 Formål og ansvarsområde

Vågan Havnevesen KF er et kommunalt foretak som eies av Vågan kommune. Foretaket skal sørge for å ha en strategisk havneutvikling, en rasjonell og effektiv havnedrift og føre tilsyn med trafikken i Vågan kommunes havner og sjøområde. Vi skal forvalte Vågan kommunes havnekapital med sikte på best mulig ressursutnyttelse for havnens brukere og kommunen.

Vågan havnevesen KF er kommunens havnefaglige organ og skal ivareta de administrative og forvaltningsmessige oppgaver som Vågan kommune er tillagt etter Havne- og Farvannsloven. Det er egne vedtekter for foretaket fastsatt av kommunestyret 14.12.2020.

1.2 Arbeidsmiljø, likestilling og tiltak mot diskriminering.

Vågan Havnevesen KF etterstreber å ha et godt arbeidsmiljø i foretaket. De faste ansatte består av 4 menn. I tillegg er det 1 kvinne tilsatt i prosjektstilling tilknyttet miljøopprydding Svolvær havn. Handlingsplan for likestilling, inkludering og mangfold 2015-2019 ble vedtatt av kommunestyret 30.06.2015, og Vågan havnevesen KF er omfattet av denne planen. Vågan havnevesen KF ivaretar sitt HMS-ansvar i 2022 i samarbeid med Vågan HMS, og følger vedtatt plan for dette viktige område.

1.3 Etiske retningslinjer

Vågan havnevesen KF følger de etiske retningslinjene som er vedtatt av Kommunestyret, og organisasjonen har en bevisst holdning til å etterleve disse.

1.4 Forretningsetikk og ordentlighet

Vågan Havnevesen skal kjennetegnes av kvalitet, profesjonalitet og ordentlighet i all sin atferd. Vi har høy integritet og opptrer ryddig, både innad og utad. Vårt arbeid skal preges av helhetssyn til beste

for kundene, eierne og medarbeiderne. Våre etiske verdier skal være ansvarlighet, integritet, respekt og lojalitet.

2. Havnestyrets beretning for 2022

Vågan havnestyre har 8 medlemmer med personlige varamedlemmer. Av dette velger Kommunestyret selv fem medlemmer med personlige varamedlemmer. For øvrig velges to styremedlemmer som skal representere brukerinteressene i havna, og en av disse skal representere fiskeriorganisasjonene.

Havnevesenets ansatte velger et medlem med personlig varamedlem til havnestyret.

Etter kommunevalget høsten 2019 består havnestyret av følgende sammensetning:

Styremedlem

Lena Hamnes (AP) leder
Børre Nilsen (SP)
Bjørga Delp (AP)
Siri Elise Bjørgaas (H)
Egil Wiik (FRP)
Holger Pedersen(BR)
Vegard Gundersen (BR)
Odd Pedersen(ANS)

Varamedlem

Odd Arne Sandberg (SV)
Frank R. Svendsen (SP)
Elisabeth Sørstrøm Nilsen (AP)
Edel Åsjord (H)
Ernest Albertsen (H)
Terje Amundsen (BR)
Vigdis Krane (BR)
Dag Jones (ANS)

Arbeidsutvalg:

Havnestyret har oppnevnt fast arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget består av 3 medlemmer og fungerer som byggekomite og forhandlingsutvalg utgått fra havnestyret.

Arbeidsutvalget består av følgende medlemmer:

Lena Hamnes, leder
Børre Nilsen
Egil Wiik

Havnesjefen tiltrer utvalget etter behov.

Havnestyrets virksomhet

Havnestyret har gjennom året avholdt i alt 8 styremøter hvor det ble behandlet 31 saker, 29 referatsaker samt orienteringer fra havnesjefen tilknyttet løpende drift.

Havnestyremøtene har vært avholdt på kveldstid. Et møte ble gjennomført i Henningsvær og et på Kleppstad, med lokale orienteringer og relevante befaringer ved havnelagerets renovering.

Det ble samlet utbetalt kr. 153.100,- i godtgjørelse til styrets medlemmer for 2022.

Havneadministrasjonen

Havneadministrasjonen og havneoppsynet har i 2022 bestått av 4 faste stillinger samt prosjektleder under ledelse av havnesjef Ole Osland. De faste ansatte består av 4 menn, prosjektleder er 1 kvinne. Administrasjonen består av havnesjef og økonomikonsulent. Havneoppsynet består av to havnebetjenter. I tillegg er det en prosjektleder for miljøopprydding Svolvev havn. Samlede kostnader til lønn- og sosiale utgifter inkl. arbeidsgiveravgift, godtgjørelser m.v for havnestyret, havneadministrasjonen og havneoppsynet utgjør ca. 29% av totale inntekter.

3. Havnedriften i 2022

3.1 Strategisk planlegging

Havnevesenet har som mål og oppgave å legge til rette for at forholdene for transport- fiskeri- og fritidstrafikken i kommunens havner og farvann kan utvikles til beste for brukerne og kommunen. Foretaket har egne oppdaterte vedtekter fastsatt av kommunestyret 14.12.2020, som understreker at foretaket skal styres gjennom strategisk havneutvikling.

Det er utarbeidet strategisk havneplan for Vågan Havnevesen KF (Strategiplan 2011 – 2021) hvor målet har vært å framstille en plan som skal gi oversikt over dagens situasjon og beskrive tiltak for videre utvikling av kommunens havner og forholdet til havneadministrasjonen. "Strategiplan 2011 – 2021" ble godkjent av havnestyret i møte 15.12.2011.

I forbindelse med årlige budsjettbehandlinger vedtas økonomiplan/handlingsplan for de kommende 4 år. Dette ble også vedtatt for 2022-2025 med konkrete prosjekter/tiltak for gjennomføring i planperioden. Dette rulleres årlig og innarbeides i årlige budsjetter som vedtas av kommunestyret.

Vågan havnevesen KF utarbeidet og havnestyret vedtok nytt regulativ for farvannsavgift, inkl selvkostregnskap, vederlag og godtgjørelser for bruk av kommunens sjøområder for 2022.

3.2. Tiltak og investeringer i 2022

Av viktige saker som er gjennomført eller påbegynt/pågår gjennom året kan nevnes:

- Osan syd - nærings og industriområde

I 2022 ble det jobbet med regulering av området i Osan syd, og Norconsult har vært engasjert i arbeidet. Området skal utvikles til industri og handel med plasskrevende varer. Manglende plankapasitet i Vågan kommune har bremset framdriften i reguleringsplanarbeidet. Grunneierne vurderer ulike utviklingsmodeller, hvor felles selskap eller utbygging gjennom avtaler står sentralt. Reguleringsplanen forventes vedtatt i 2023. Opplysningsvesenet/Clemens eiendom koordinerer reguleringsprosessen på vegne av grunneierne i fellesskap og i en tett dialog med oss. Vi mottar betydelig interesse fra aktører og bedrifter med interesse for å etablere seg i området.

- Fornyning av fortøyninger til flytebrygger

Vågan havnevesen KF gjennomførte oppgradering av fortøyningene/bytte av toppdekker på flere av foretakets flytebrygger i flere havner gjennom 2022.

- Landstrøm til Kystruten – hovedprosjekt

Vågan havnevesen KF gjennomførte våren 2021 forprosjekt for å utrede grunnlaget for å etablere land- og ladestrøm til kystruten. Forprosjektet munnet ut i søknad til Enova om hovedprosjekt og investering i landstrømanlegg, noe vi i september 2021 fikk innvilget tilskudd på kr. 7.730.000,- av en samlet beregnet investering på kr. 16.720.000,- til. Vågan havnevesen KF etablerte et samarbeid gjennom felles eid selskap med Plug AS i Bergen under navnet Plug Vågan AS. Plug AS har betydelige faglige ressurser. Forberedelsen til etablering avdekte betydelig usikkerhet, en situasjon som deles av de tilsvarende havnene Tromsø, Kirkenes og Ålesund. Årsaken skyldes kystruteselskapenes valg av ladeløsning, og som legger premisser for havnene. Den tekniske løsningen er ikke universell standard, samt usikkerhet rundt sårbarhet, egnethet og forutsatt pris. Havnene anmoder rederiene å utrede annen, standard løsning, men så langt er dette ikke oppnådd. Havnene har med den bakgrunn utsatt etableringene inntil situasjonen er mer avklart. Enova og samferdelsdepartementet er blitt orientert om den uavklarte situasjonen.

- Fornyning av allmenningskai på Kleppstad

Vågan havnevesen KF ferdigstilte fornying av vår allmenningskai på Kleppstad. Det ble etablert nye stålskinner mot kaifront samt etablert ny kaifendring, noe som var høyst påkrevd, og har gitt et godt resultat for fremtiden.

- Havnepromenaden i Svolvær – fornyet belysning og lading

Basert på vår grunnlaget i Lysplan for Svolvær havn, ble det etablering nye lysstolper med indirekte belysning samt ladeenheter langs promenaden fra Redningsselskapet til hurtigbåtkaien. De gamle lampene var generelt modne for utskifting til ny LED-lys med indirekte belysning for å redusere lysforurensing i havneområdet.

- Etablering av ny Pullert i Osan dypvannskai

Økt bruk av kaia av større fartøy som cruisebåter, avdekte behov for å etablere en ny forsterket pullert lenger øst for dypvannskaia. Dette mindre prosjektet ble gjennomført i 2022.

- Ny fendring av hurtigbåtkai

Fylkeskommunen etablerte i 2021 ny fendring for hurtigbåtkai, noe som medførte et behov for tilsvarende ny stålfendring med utenforliggende dekk lenger inne mot torget. Dette er en fast liggeplass for Brim. Prosjektet ble gjennomført i 2022.

- Kaipromenade og servicehus i Henningsvær

Det ble i 2022 startet et arbeid for å utrede grunnlaget for å etablere en sammenhengende kaipromenade rundt kaiveien innerst ved moloen samt servicehus i Henningsvær havn. Prosjektet videreføres i 2023.

I løpet av året er det dessuten avholdt årlige ISPS- øvelser og revidering av planverk tilknyttet dette.

3.3 Havnedriften

Gjestehavnene

Våre flytebryggeanlegg i Svolvær og Henningsvær har et betydelig besøk gjennom hele året, med fiskeflåten på vinteren og fritidsflåte på sommeren og mer kommersielt reiseliv gjennom hele året. I 2022 hadde vi en heller svak fiskesesong på innsiden av Lofoten med mindre besøk. Samtidig hadde vi et brukbart besøk av fritidsfartøy gjennom sommer og høst, og maritimt reiseliv har et gjennomgående stort bruk av kaier og flytebrygger. Samlet sett gir den maritime aktiviteten betydelige ringvirkninger også til næringslivet på land, noe som er svært positivt.

Skipstrafikken

2022 ga for skipstrafikken et blandet bilde. Vi mottok anløp av flere innenriks og utenriks fartøy, samtidig med nedgang i antallet fiskefartøy og fritidsbåter. Vi opplever økt besøk og tonnasje i tiden etter korona, samtidig som vi ser en fortsatt nedgang i godstrafikk over våre kaier, til tross for at vi holder lave priser. Nedgang i godstrafikk er svært negativt og ikke i tråd med nasjonale mål om økt godstrafikk på sjø til fordel for gods på vei. Oppsummert gir tabellen under et konkret bilde av utviklingen i 2022:

	2021		2022	
Trafikktype	Antall anløp	Br. Reg. tonn	Antall anløp	Br. Reg. tonn
Innenriks	1.887	5.690.505	2.373	7.610.460
Utenriks	109	319.679	216	963.355
Fiskefartøy	2.737	153.161	2.558	177.261
Fritidsfartøy	1.217	12.927	1.110	13.650
Orlogsfartøy	4	1.089	13	9.850
Sum total	5.954	6.177.361	6.270	8.774.576
Gods offentlig kai	tonn	169.436	tonn	140.662

Utleie av lokaler

Vågan havnevesen KF har betydelige inntekter fra utleie av kontor, lager, hybelhus mv i dagens havneterminal, i det gamle havnelageret samt det renoverte havnelageret i Henningsvær. Lokalene var 100% utleid gjennom 2022.

4. Redegjørelse for Regnskapet

Regnskapets inntektsside

Med bakgrunn i lovpålagte og vedtatte avgifter, vederlag og godtgjørelser skal Vågan Havnevesen KF som utgangspunkt drives i balanse med vedtatte budsjetter og være selvfinansiert. Budsjetterte inntekter baserer seg på de forventninger man har til hva havna vil generere av trafikk det enkelte år. Vågan Havnevesen er i stor grad avhengig av eksterne rammebetingelser og konjunkturer m.v. for å oppnå våre mål.

Regnskapets utgiftsside

Kostnadene fordeler seg i hovedsak regnskapmessig som faste og variable kostnader. Faste kostnader er husleie, lønn, avdrag og betjening av lån med videre. Variable kostnader er kostnader til strøm, snørydding, renovasjon, transporttjenester m.v som er vanskelige å forutse når det utarbeides

budsjett. Utgifter til uforutsett vedlikehold, snørydding av kaier og flytekaier samt driften av servicebygget er ekstrabelastninger som innvirker på lønnsbudsjettet til havneoppsynet.

Driftsregnskapet 2022

Driftsinntekter og utgifter

Vågan havnevesen KF hadde i 2022 samlet sett driftsinntekter på kr. 12.851.425,-, mens driftsutgiftene beløp seg til kr. 11.219.048,- noe som ga et positivt brutto driftsresultat på kr. 1.632.378,-.

Eksterne finansutgifter- og inntekter / Avdrag og renter

Det er gjennom året nedbetalt lån med kr. 2.776.304,- i tillegg til renter med kr. 903.480,-. Det er bokført finansinntekter med kr. 20.581,-.

Inkludert motpost avskrivninger på kr. 2.553.730,-, viser regnskapet et netto positivt driftsresultat og tilsvarende mindreforbruk etter 2022 på kr. 526.904,-.

Investeringer

Det er gjennomført investeringer i varige driftsmidler i 2022 for kr. 2.086.464,-, mot budsjetterte kr. 5.100.000,-. Investeringene består av blant annet:

- Fornying varmelegg havneterminalen:	kr. 43.922,-
- Miljørydding Svolvevær havn:	kr. 313.235,-
- Fendring Hurtigbåtkai:	kr. 271.000,-
- Utdyping hurtigrutekai(undersøkelser):	kr. 65.000,-
- Fornying hurtigrutekai:	kr. 8.125,-
- Allmenningskai Kleppstad:	kr. 470.148,-
- Lys havnepromenaden Svolvevær:	kr. 564.852,-
- Kaipromenade havneservice Henningsvær:	kr. 152.753,-
- Pullert, Osan dypvannskai:	kr. 179.966,-
- Kostnader ifm etablering av Plug Vågan:	kr. 17.463,-

Vesentlige budsjettavvik investeringer:

- Utdyping ved Hurtigrutekai: kr. 1.000.000,-.
Gjennomføring utsatt i påvente av søknad om medfinansiering fra Kystverket.
- Osan syd, regulering : kr. 500.000,-.
Andel kostnader ifm regulering er utgiftsført i driftsregnskapet.
- Kjøp av askjer i Plug Vågan AS, disposisjonsfond: inntil kr. 2.500.000,-.
Gjennom vedtak i KS 67/22 ble innskudd aksjekapital i Plug Vågan AS med kr. 500.000,- vedtatt med bruk av disposisjonsfond drift. Etablering av selskapet utsatt til 2023.
- Miljøopprydding Svolvevær havn:
Vågan kommune fikk innvilget av miljødirektoratet tilskudd på kr. 999.620,- til prosjektlederstilling i 1 år for opprydding Svolvevær havn gjeldende fra 01.03.22-01.03.23.

Ansvar og tilskudd er overført til Vågan havnevesen KF. Prosjektleder ble tilsatt fra 01.08.22. Det søkes om forlengelse av stillingsmidler samt midler til videre undersøkelser til prosjektet.

Avsetninger Selvkostfond

Fra og med regnskapsåret 2012 ble det iverksatt forskrift om «Selvkostregnskap» vedrørende Farvannsavgiften, Jfr. Havne- og farvannsloven fra 2020. Selvkostregnskap skal utarbeides hvert år. Forskriften innebærer at det ikke er anledning til å beregne overskudd over tid. Etter 5 år må regulering av avgiftssatsene tilpasses slik at fondet blir tilnærmet nullet ut. Selvkostfondet hadde ved årest begynnelse et akkumulert fremførbart underskudd på kr. 1.434.786,-.

Vi har for selvkostområdet etter 2022 et underskudd på kr. 594.827,-. Årsaken til underskuddet er knyttet til ekstraordinære netto kostnader tilknyttet vår opprydding ifm fartøyet Stabben som forliste i Laukvik havn i 2022. Vi forventer at det akkumulerte underskuddet vil reduseres kommende år som følge av økte gebyrinntekter fra økte farvannsavgifter samt at vi reviderte selvkostmodellen i 2022.

Status etter 2022 gir et samlet akkumulert fremførbart underskudd på selvkostfondet på kr. 2.029.612,-.

Tiltak for effektivisering av driften

Tiltak for effektivisering av drift vurderes fortløpene. Vi ser en effekt av å ha innført Vipps-betaling i havnene og en effektivisert innrapportering fra RIB, Trollfjordbåter mv. Tilsvarende gjennomførte vi innkjøp av mer moderne faktureringsystem tilknyttet fartøyregistrering i 2019, og ser en betydelig effektiviseringsgevinst gjennom det, foruten at vi fanger opp flere fartøy. Regnskaps- og innkrevingsrutiner foregår i samarbeid med kommunens økonomi- og IKT-avdeling, og vi har fra 2021 overtatt mer av oppgavene noe som gir oss bedre oversikt og løpende kontroll. Vågan havnevesen KF har gjennom året hatt en god kostnadskontroll i sin virksomhet, noe også årets resultat viser.

Instruks for økonomisk internkontroll

Vågan havnevesen KF har gjennom 2018 og 2019 utviklet Instruks for økonomisk internkontroll, og denne ble vedtatt av havnestyret i sak 33/19.

Vi har gjennom 2022 videreført arbeidet med å forbedre økonomisk internkontroll, blant annet ved å hente hjem fakturering fra økonomiavdelingen. Det gir oss en bedre oversikt og kontroll, i tillegg at det er effektiviserende. Målet er å ha et internkontrollsystem som både er tilpasset vår virksomhet med tanke på omsetning, antall ansatte og vår virksomhet, og som faktisk er presist nok til å bli benyttet av alle ansatte.

Vågan havnevesen KF har ca. 12-14 mill. kroner i omsetning, hvorav noen få, store kunder står for mye av omsetningen. Vi er kun er 4 stillinger i organisasjonen samt prosjektleder som jobber tett i samme arbeidssted. En utbedelse av økonomisk internkontroll skal tilpasses bedriften og dette har vi hatt som rettesnor ved utbedelsen av instruksens.

Instruksens pkt. 1. innleder med formålet for instruksens og forankringen i forhold til lovverk og forskrifter samt vedtak gjort av kommunestyret. I pkt 2 forankrer vi instruksens til våre etiske verdier og forankring. I pkt. 3 har vi en gjennomgang av rutinebeskrivelsene for håndtering av områdene

fakturering, betalinger, reiser og reiseregninger, lønn, årsbudsjett og budsjettoppfølging og merverdiavgift.

Svolvær 22.03.2023

Børre Nilsen
Nestleder

Lena Hamnes
Leder

Egil Wiik

Vegard Gundersen

Siri Elise Bjørgaas

Bjørga Delp

Holger Pedersen

Odd Pedersen
